

DR
K3NC2R1
HUS4T

DR
Symfoni
Orkestret
Danish National
Symphony Orchestra

Torsdag 6. december 2018 kl. 19.30

Fredag 7. december 2018 kl. 19.30

BLOMSTEDT & BRAHMS' 1.

DR SymfoniOrkestret
Herbert Blomstedt, dirigent
Martin Helmchen, klaver

PRO GRAM

Torsdag 6. december kl. 19.30
Fredag 7. december kl. 19.30

DR Koncerthuset

Koncertsalen

DR SymfoniOrkestret

Herbert Blomstedt

dirigent

Martin Helmchen

klaver

Christina Åstrand

koncertmester

Torsdagskoncerten sendes
direkte i P2 Koncerten og
genudsendes søndag
9. december kl. 12.15.

Mød musikken

Der er koncertintroduktion
kl. 18.30 i koncertsalen med
P2-værten Rie Koch, der
fortæller om programmet
og interviewer medvirkende
fra koncerten.

I koncertpausen vil der
være cd-salg i foyeren,
hvor aftenens solist Martin
Helmchen signerer.

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

Klaverkoncert nr. 1, d-mol, opus 15 (1858)

- I Maestoso
- II Adagio
- III Rondo: Allegro non troppo

Varighed: ca. 48'

PAUSE (30') ca. 20.20

Symfoni nr. 1, c-mol, opus 68 (1876)

- I Un poco sostenuto – Allegro – Meno allegro
- II Andante sostenuto
- III Un poco Allegretto e grazioso
- IV Adagio – Più andante –
Allegro non troppo, ma con brio – Più Allegro

Varighed: ca. 45'

Johannes Brahms

Klaverkoncert nr. 1

Af Jens Cornelius

Stormfuld og tragisk – Brahms' Klaverkoncert nr. 1 er fuld af spændinger. Musikken udspringer af en livskrise, og de voldsomme følelser præger musikken lige fra begyndelsen.

Der er vel egentlig ikke ret mange klassiske værker, der begynder så turbulent som Brahms' første klaverkoncert. Og der er heller ikke mange klaverkoncerter, som varer næsten en time! Det er en af de vældigste klaverkoncerter, der er skrevet. Den kræver enorm fysisk udholdenhed af pianisten. Og den kræver nerver af stål hos både musikere og publikum.

Brahms havde i første omgang forsøgt at skrive værket som en sonate for to klaverer, og derefter prøvede han at udforme det som en symfoni. Idéen til at lave en klaverkoncert kom til ham i en drøm!

Klaverkoncerten udsprang af de mest dramatiske begivenheder i Brahms' liv. I 1854 fik hans mentor Robert Schumann et nervesammenbrud og forsøgte at begå selvmord. Han måtte tilbringe sine sidste to år indespærret på en klinik. Schumann havde offentligt udråbt den unge Brahms som fremtidens håb, og forventningspresset gav Brahms store blokeringer. De blev forløst i hans nye klaverkoncert – ”en frygtelig vanskelig og stor klaverkoncert”, fortalte han Clara Schumann.

Førstesatsens oprevne følelser kan nærmest slå lytteren omkuld. De rullende paukehvirvler og lange, dybe strygertoner er som et primalskrig for orkester. Der er massiv spænding og en stor sorg i musikken, men også en voldsom energi og fremdrift. Brahms holder følelsesstormen indenfor de klassiske rammer, og netop kombinationen af intellekt og passion gør denne musik så stærk.

Oven på den ophidsede førstesats er andensatsen som et trøstens ord. Fredfyldt som havblik efter stormen. Til satsens første frase skrev Brahms ordene ”Benedictus qui venit in nomine Domini” (Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn), et adventscitat fra *Salmernes Bog*. Er det en sidste bøn for den døende Schumann? Eller Brahms' hemmelige ord om kærligheden til den forguede Clara?

Klaverkoncerten slutter med en stærk og sikker finale, hvor den oprørte stemning fra førstesatsen går igen. Nu skal tragedien manes i

jorden, og det sker med bidsk humor og en trodsig fandenivoldskhed. Tanken om 'alt eller intet' varer ved til klaverkoncertens sidste takt.

Man kunne forestille sig, at Brahms – der var en fremragende pianist – med sin klaverkoncert ville iscenesætte sig selv som musikens centrum. Men tværtimod forfalder han aldrig til pianistisk opvisning. Hos Brahms er der altid moralsk dækning for solistens udfoldelser. Derfor udelader han også den sædvanlige bravur-kadence, fordi dette ikke er stunden for en demonstration af noget så banalt som åbenlyse fingerfærdigheder.

Hvordan Brahms kom videre med livet, kan man høre i hans Klaverkoncert nr. 2, som han skrev 22 år senere. Det er melankolsk og resigneret musik, der på en helt anden måde er lige så tragisk som det ungdommelige følelsesbrus i Klaverkoncert nr. 1.

Symfoni nr. 1

Det blev en hård fødsel. 14 år tog det, selv om alle vidste, at Brahms var som skabt til at skrive en symfoni. Han var i en ganske ung alder blevet udråbt af Schumann som fornyeren af den klassiske musik i Tyskland. Desværre fik Brahms præstationsangst af den profeti.

“Ingen ved, hvad det vil sige at have hans skridt bag sig,” sagde Brahms – og med 'han' hentydede Brahms til den afdøde Beethoven, symfoniens mester over dem alle. Beethoven havde med sine ni symfonier sat en uopnåelig standard og med Symfoni nr. 9 sprængt hele genren ved at tilføje kor og sangsolister. Kunne man overhovedet skrive flere symfonier efter dette?

Brahms valgte at tage udfordringen meget direkte op. Hans Symfoni nr. 1 er i c-mol, samme toneart som Beethoven brugte i sine mest stridbare værker, bl.a. *Skæbnesymfonien*. Han aftalte endda med sin forlægger, at symfonien skulle have opusnummer 68, når den engang blev færdig, så den kunne 'efterfølge' *Skæbnesymfonien*, der var Beethovens opus 67.

Brahms' Symfoni nr. 1 er tragisk i sin grundstemning. Den bevæger sig fra mørket mod lyset, ligesom hos Beethoven. Der må kæmpes hårdt for at udvikle sig væk fra indledningens ophobning af uro og

spændinger. Andensatsen kommer som en befrielse, og en hymnisk fred sænker sig paradisisk over musikken. Freden fortsætter i tredje-satsen, et vidunderligt intermezzo med et skær af folkemusik over sig, som indledes kærligt af træblæserne.

Men der var desværre også andre mørke sider i Brahms' liv end skyggen fra Beethoven. Brahms havde i mange år været dybt betaget af sin mentor Schumanns kone, pianistinden Clara Schumann. Efter Schumanns tragiske død blev følelserne mellem Brahms og Clara svære at styre. Årelange korrespondancer og tætte møder endte dog med, at Brahms trak sig. Han forblev ugift hele livet.

Første tegn på en forsoning med Clara efter bruddet kom, da Brahms sendte hende et musikalsk postkort fra en sommerferie. Et lille horn-signal med en poetisk tekst som kærlig hilsen. Denne melodi bruger Brahms til forløsning af symfoniens spændinger. Temaet bryder igennem sidstesatsen som en skøn hymne.

Den smukke hymnemelodi er ikke kun en hilsen til Clara. Det er også et tydeligt nik til Beethoven, der sluttede sin Symfoni nr. 9 af med hymnen *Ode an die Freude*. Og er der ikke et melodisk sammenfald mellem de to hymner?

.....
**Efter Brahms blev færdig
med sin første symfoni,
skrev han tre symfonier
til på få år.**
.....

'Beethovens 10.', blev Brahms' nye symfoni kaldt af publikum efter uropførelsen. Opgaven var blevet løst til perfektion. Musikken udspringer af fortiden, men peger ud i fremtiden – og den sidste symfoni var altså endnu ikke skrevet.

Dirigent

Herbert Blomstedt

Fotograf: Martin U.K. Lengemann

Den store svenske dirigent Herbert Blomstedt er DR Symfoni-Orkestrets æresdirigent og var fra 1967 til 1977 dets chef-dirigent. Ingen anden dirigent har så lang og tæt en forbindelse til DR SymfoniOrkestret som 91-årige Herbert Blomstedt.

Han er født 1927 i Springfield, Massachusetts, i en svensk emigrantfamilie, der flyttede tilbage til Sverige, da han var to år gammel. Han voksede op i Stockholm og uddannede sig som musiklærer, organist og kantor, violinist, dirigent og musikvidenskabsmand. I 1952-54 studerede han direktion hos Igor Markevitj i Salzburg og hos Leonard Bernstein i USA.

Første gang, Herbert Blomstedt mødte DR SymfoniOrkestret, var ved en radioproduktion i 1955 (det er 63 år siden!), og i 1967 blev han engageret som chefdirigent. I løbet af sin cheferiode hævdede han orkestrets standard til nye højder og udvidede repertoiret med både klassisk, romantisk og helt ny musik. Han lavede også den første samlede danske plade-indspilning af Carl Nielsens symfonier og koncerter.

Blomstedt-tiden i København varede indtil 1977. I sin lange karriere har Blomstedt siden været chefdirigent for Dresdens Statskapel, Sveriges Radiosymfoniorkester, San Francisco Symfonikerne og Gewandhaus Orkestret i Leipzig. I dag er han en af verdens højest respekterede gæstedirigenter, der optræder med Berliner Filharmonikerne og alle de store amerikanske symfoniorkestre og nyder et særligt tæt samarbejde med Wiener Filharmonikerne.

Herbert Blomstedt giver hvert år koncert med DR Symfoni-Orkestret, og det er altid blandt sæsonens absolutte højdepunkter. Samarbejdet mellem Blomstedt og DR Symfoni-Orkestret fortsætter med gensidig fornøjelse – på syvende årti!

- **Herbert Blomstedt**
- **Svensk dirigent, født 1927**
- **Fhv. chefdirigent for bl.a. San Francisco Symfonikerne, Dresdens Statskapel og Gewandhaus Orkestret**
- **Æresdirigent for DR SymfoniOrkestret, som han var chefdirigent for i årene 1967-77**
- **Modtog i 2016 Léonie Sonnings Musikpris her i Koncerthuset**

Klaver

Martin Helmchen

Fotograf: Giorgia Bertazzi

- **Martin Helmchen**
- **Tysk pianist, født 1982 i Berlin**

Den tyske pianist Martin Helmchen har de seneste år støt og roligt markeret sig som en af Tysklands allerbedste pianister. Han er en klassisk musiker i dobbelt forstand, der koncentrerer sig om musikken fra Mozart til Brahms og imponerer med sin noble elegance og sit kunstneriske klarsyn.

Han er 36 år, født og uddannet i Berlin. I 2001 vandt han den fornemme Clara Haskil Konkurrence og modtog de følgende år flere priser, bl.a. foranlediget af en overbevisende debut med Wiener Filharmonikerne.

Efterhånden har Martin Helmchen optrådt med mange af de bedste orkestre i verden: New York Filharmonikerne, Berliner Filharmonikerne, Boston Symfoniorkester osv. Denne sæson optræder han meget i Skandinavien og er solist hos bl.a. Oslo Filharmonikerne og Stockholm Filharmonikerne.

Men Martin Helmchen prioriterer i meget høj grad at bruge sin energi på kammermusik, som han kalder "den mest naturlige og berigende form for musik". Han spiller bl.a. sammen med klarinettisten Sabine Meyer, violinisten Christian Tetzlaff og især med sin hustru, cellisten Marie-Elisabeth Hecker. I næste sæson vil han koncentrere sig om Beethovens violinsonater, som han skal spille sammen med Frank Peter Zimmermann.

Martin Helmchen har indspillet næsten 20 albums og har i dag kontrakt med pladeselskabet Alpha. Hans seneste udgivelser er Schuberts Klavertrio nr. 2 og Beethovens gevaldige *Diabelli-variationer*. Under ledelse af aftenens dirigent Herbert Blomstedt har han indspillet Beethovens Tripelkoncert sammen med violinisten Isabelle Faust og cellisten Jean-Guihen Queyras.

HVAD, HVOR OG HVORDAN I DR KONCERTHUSET

Restauranten: Supplér din koncertoplevelse med en hyggelig og lækker middag i DR Koncerthuset Restaurant. På drkoncerthuset.dk kan du læse mere om restauranten og månedens menu. Det er nødvendigt at reservere bord i forvejen, og det kan gøres på e-mail: book1bord@dr.dk eller telefonisk på 35206360 (hverdage 12-16).

Garderoben er bemanded, gratis og befinder sig i foyeren. Af sikkerhedshensyn er det ikke tilladt at medbringe overtøj og store tasker i koncertsalen.

Pausedrinken kan bestilles og forudbetales i baren inden koncerten – så står den klar til dig i pausen.

Parkeringen: DR Koncerthuset har et parkeringssystem, der er forudbetalt. Det vil sige, at man køber en P-billet i billetautomaten til et bestemt tidsrum og placerer den synligt i forruden på bilen. Det er ikke muligt at forudbetale sin parkering inde i DR Koncerthuset.

Rundvisninger: DR har en række rundvisnings-tilbud og tilpasser gerne rundvisninger efter dine behov. Besøg drkoncerthuset.dk.

Konferencer & events: DR Koncerthuset danner en unik og professionel ramme om ethvert arrangement. Læs mere på DR Koncerthuset's hjemmeside eller kontakt os direkte på email: lejkoncerthuset@dr.dk.

Gruppearrangementer: DR Koncerthuset kan altid skræddersy et gruppearrangement til dig, fx en middag med rundvisning og efterfølgende koncert. Du kan kontakte os på 35206100 eller på email: gruppesalg@dr.dk og få et uforpligtende tilbud.

FÅ NYHEDER OM DR KONCERTHUSET

Nyhedsbrevet: Få alle nyheder om kommende koncerter, konkurrencer og specialtilbud direkte i din indbakke. Tilmeld dig på drkoncerthuset.dk.

Facebook: Koncerthuset er også på Facebook. Her kan du få krydderier til din koncertoplevelse, kommentere, stille spørgsmål og få svar med det samme.

Følg os på facebook.com/drkoncerthuset.

DR's koncertvirksomhed støttes af blandt andre:

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal
Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
Augustinus Fonden
Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens legat
Knud Højgaards Fond
Wilhelm Hansen Fonden
Beckett-Fonden
Bikubenfonden
Det Obelske Familiefond
FrederiksbergFonden
Nordea-fonden
Oticon Fonden
Sportgoodsfonden
Statens Kunstfond